

Er was een korte periode waarin aan *eugenetica*, letterlijk goede genetica, een kwade reuk heerste. Nu vervalt de hoogopgeleide medicus weer in de oude en ongelukkige rol van hoeder van het welzijn van ons soort. Wie wil immers niet dat kinderen opgroeien bij twee gezonde en gelukkige ouders? Zo zou men de voorgestelde richtlijn waamee artsen onvruchtbaarheidsbehandelingen kunnen weigeren aan vrouwen die aan de drank zijn, te dik, depressief, geestelijke gehandicapt of alleenstaand het meest welwillend kunnen begrijpen. De uitgesloten leven blijkbaar op een manier waarvan de zelf-benoemde elite niks moet hebben.

In haar bijdrage (NRC 24 juli, 2010) stelt Marli Huier, filosoof en arts, terecht dat de nieuwe norm eerst eens “goed onder woorden gebracht moeten worden...voordat het artsen en samenleving zonder meer alles in het werk stellen om via IVF alleen nog gezonde kinderen voort te brengen.” Maar een strategie van traineren is hier veel te voorzichtig en beleefd. Er moeten hele gerichte vragen gesteld worden. Wie beslist wie te dik of wie te lang alleenstaand is? Is een combinatie van factoren voor uitsluiting nodig, of kan men met een pondje te veel al geweigerd worden? En wie beslist hoe lang je op het juiste lichaamsgewicht bent? Studies laten zien dat het welzijn van kinderen ook geschaad kan worden door door te veel TV in de prille jeugd. Misschien moeten we de norm van de medici dan wel aanscherpen? Komt men na de bevalling bijhouden of je wel snel genoeg terug op gewicht bent, of de TV aanstaat, of een peukje heb liggen? De sociale diensten komen in Nederland al heel makkelijk het huis van pasgeborenen binnen. Gaan we die tijd tot de achttiende jaar verlengen?

Vermoedelijk is aan de nieuwe richtlijn veel studie en discussie voorafgegaan. De meeste genoemde criteria die tot uitsluiting leiden zijn bekende risico-factoren die bij IVF tot verminderde slaagkans en extra kosten kunnen leiden. Maar het is duidelijk dat de gynaecologen ook naar ‘de welzijn van het toekomstige kind’ hebben gekeken. Het is een nobel streven dat uit goede bedoelingen voortvloeit. En gezien het feit dat de criteria onbedoeld misschien disproportioneel armen en laag-opgeleiden zullen treffen kunnen we stellen dat de gynaecologen vooral kinderen bij de welgestelden wensen. De richtlijn zegt dan ook alles over het denken van deze groep hoog-opgeleide experts over wat gelukkig maakt, maar te weinig over de basisprincipes van een rechtvaardige en gezonde maatschappij.

Het is trouwens betreurenswaardig dat het pleidooi van Professor Dr. Huier vooral oog heeft voor de mogelijke “sociale gevolgen” van de richtlijn en dat ze IVF lijkt te begrijpen in het kader van de gezinsideologie. We lezen tussen de regels van haar betoog door een relativisering op het recht op het krijgen van een kind. Dr. Huier en medisch ethicus Heleen Dupuis hebben terecht aarzeling bij een gezinsideologie die het moederschap van vrouwen vereist. Misschien zullen een aantal depressieve en dikke vrouwen samen met hun partners een kindje verlangen omdat ze bevangen zijn door een valse gezinsideologie. Maar ook achter ideologieën kunnen hele normale en gerechtvaardigde verlangens schuilen.

Wie het welzijn van het kind in gevaar brengt is inmiddels de grootste monster van onze tijd. We kunnen spreken over een sacrale houding tegenover het weerloze en pure dat kindjes worden geacht te hebben. Juist doordat dit misschien wel het enige absoluut morele in onze maatschappij is, moeten we waken tegen de manier waarop de zelf benoemde kinderbeschermers hun macht gebruiken om hen die de kwetsbaarheid van het ideaal-beeld van geluk tarten te straffen.

Recentelijk is er in Academisch Medisch Centrum te Amsterdam aan oudere (alleenstaande) vrouwen de mogelijkheid geboden om hun eicellen in te vriezen voor later gebruik. Bij deze

vrouwen werd het gewicht noch de mate van tevredenheid gedefinieerd om hiervoor in aanmerking te komen. Het zou wel wrang zijn als deze mooi ingevroren eicellen van deze vrouwen later afgekeurd worden omdat de vrouw nog altijd alleenstaand is.

Dr. Sarit Y. Lesnik Oberstein, Stafarts, Academisch Medisch Centrum te Amsterdam

Prof. Dr. Eric Schliesser, Filosoof, Universiteit Gent.